SustainGov
impact innovation

Omställning till den nya socialtjänstlagen i samverkan med civilsamhället

Publik redovisning av genomförande, resultat och lärdomar

Koordinerande organisation: Borås Stad

Projektledare: Lisa Jonsson

Titel: Omställning till den nya socialtjänstlagen i samverkan med civilsamhället

Engelsk titel: Transformation to the new social services act in cooperation with civil society

Projektperiod: 251124-260522

Projektnummer: 2025-03592

Diarienummer: 2025-03592

Ev. övriga projektdeltagare och deras organisation:

Anna Kjellberg, Föreningen för Hemgården i Borås

Ann-Christin Efraimsson, Borås Stad, Vård- och äldreförvaltningen

Ida Wickström, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

ChrisTina Yngvesson, Föreningen Social Ekonomi Sjuhärad

Datum: 2026-08-13

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning 4

2 Genomförande 4

3 Resultat 7

4 Slutsatser och lärdomar 13

5 Bilagor och länkar 15

1 Sammanfattning

Förstudien har undersökt hur kommuner och idéburna organisationer kan samverka för att möta intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Projektet genomfördes i samverkan mellan Borås Stad, Föreningen för Hemgården i Borås, Social Ekonomi Sjuhärad och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund. Arbetet omfattade omvärldsbevakning, aktöranalys, medskapande workshops, kompetenshöjande insatser samt gemensam analys och lärande. En workshop med deltagare från kommuner, idéburna organisationer, myndigheter och akademi genomfördes för att utforska möjligheter, hinder och kunskapsbehov kring samverkan.

Resultaten visar en stark samsyn om att samverkan mellan offentlig och idéburen sektor är efterfrågad. Förstudien har stärkt relationer, tillit och förståelse mellan aktörerna samt identifierat centrala utvecklingsområden, bland annat evidens, kommunikation och relationer, tillgänglighet, invånares behov, konkreta aktiviteter och kommunernas behov för att kunna samverka.

De viktigaste slutsatserna är att långsiktiga strukturer för dialog och samverkan, liknande Överenskommelsen Borås, utgör en framgångsfaktor. Förstudien visar också ett stort behov av ökad kunskap om civilsamhället inom offentlig sektor samt att samverkan behöver betraktas som en egen kompetens som måste utvecklas hos både kommuner och idéburna organisationer. Systemhinder som identifierats är bland annat bristande kunskap om varandra, otydliga kontaktvägar, organisatoriska stuprör och osäkerhet kring evidens, roller och ansvar. Samtidigt har flera möjliggörande faktorer blivit tydliga: etablerade dialogstrukturer, tillitsfulla relationer, medskapande arbetssätt och gemensamt lärande. Tidiga tecken på förändring syns genom nya initiativ inom Borås Stad och ökat intresse från andra kommuner och myndigheter. Flera kommuner, idéburna organisationer och regionala aktörer har uttryckt intresse att fortsätta arbetet i ett gemensamt genomförandeprojekt.

2 Genomförande

Initiativet till projektet kommer från Överenskommelsen Borås, en dialog- och samverkansplattform mellan Borås Stad och de idéburna organisationerna. Överenskommelsens ledning utgörs av en partsgemensam samrådsgrupp med representanter för sju förvaltningar och sju idéburna inriktningar.

Förstudien har genomförts i fem arbetspaket.

Arbetspaket 1: Projektledning, koordinering och kommunikation

I projektledningen har representanter för de fyra ingående parterna, Överenskommelsen Borås med Borås Stad och idéburen projektledare från föreningen Hemgården, Social

Ekonomi Sjuhärad samt Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, suttit, med kompetens om offentlig respektive idéburen sektor, samverkansledning, nya socialtjänstlagen, kunskap om och nätverk i sjuhäradskommunerna och idéburna organisationer i området. Gruppen har träffats tio gånger och gemensamt utforskat frågeställningar, planerat projektets aktiviteter etc. Överenskommelsen Borås gemensamma förhållningssätt har utgjort både metod och värdegrund och har genomsyrat projektet i sin helhet. Överenskommelsens samråd har involverats löpande i projektets olika delar, planering och aktiviteter.

Arbetspaket 2: Omvärldsbevakning & aktöranalys

Kontakter har tagits med ett antal kommuner, idéburna organisationer och myndigheter för att undersöka om och i så fall hur samarbete kring omställningen till ny socialtjänstlag finns och i så fall är organiserat. Ett antal kommuner och organisationer har även tagit kontakt med oss då de hört talas om vår förstudie.

I mars bjöd vi in till en utforskande workshop på temat. Workshopen vände sig till Överenskommelsens samråd, tjänstepersoner som arbetar med omställning till nya socialtjänstlagen och även folkhälsa på sjuhäradskommunerna: Borås Stad, Ulricehamn, Vårgårda, Tranemo, Svenljunga, Mark, Bollebygd, Herrljunga. Ett antal utvalda idéburna organisationer med erfarenhet och kompetens inom socialt arbete eller visat stort intresse bjöds också in. Föreningarna som bjöds in som verkar lokalt och delregionalt. Totalt deltog 53 personer från kommuner, SKR, Fremia, Högskolan Borås, folkbildning med studieförbund och folkhögskola, sociala organisationer, barnrättsorganisation, idrott och parasport, trossamfund, nykterhetsrörelsen, funktionsrättsorganisation mfl.

Syftet med workshopen var att vi gemensamt skulle utforska temat *Hur påverkar den nya socialtjänstlagen samverkan mellan kommuner och civilsamhällets idéburna organisationer?* där vi gemensamt undersökte hinder och möjligheter och arbetade med frågorna: *Vad vore möjligt om kommuner och civilsamhälle samverkar inom ramen för den nya socialtjänstlagen? Vad behöver vi veta om varandra för att utveckla hållbar samverkan? Vad behöver civilsamhället veta om den nya socialtjänstlagen? Vad behöver kommunerna veta om civilsamhället?*

Projektgruppen har testat SKRs intressentanalys och reflekterat över organisationerna och kommunerna utifrån mallen.

Arbetspaket 3: Utforska verktyg med fokus på aktörernas delaktighet

För att skapa stor delaktighet från alla parter och goda förutsättningar för partsgemensamt arbete använde vi medskapande metoder i alla arbetspaket.

Vi valde att arbeta partsgemensamt genom hela projektet, idéburna och offentliga parter tillsammans och lade oss vinn om att hålla så hög delaktighet för alla fyra parter som möjligt i planering och genomförande.

- Agendan för projektgruppens möten skapades gemensamt av parterna
- Överenskommelsens arbetssätt med samhällsutmaningen i mitten av cirkeln med Överenskommelsens förhållningssätt:
    - Idéburnas självständighet och oberoende ska bevaras när vi samarbetar
    - Vi tar tillvara på varandras kvalitéer när vi samarbetar
    - Vi är öppna och ger varandra insyn i varandras verksamheter
    - Vi jobbar långsiktigt och möts regelbundet i dialog
- Den utforskande workshopen genomfördes med flera olika medskapande metoder som testades:
    - Överenskommelsens förhållningssätt och arbetssätt.
    - Incheckning med speed-dating där man möttes över den fråga man själv var nyfiken på
    - EPA-metoden (Enskilt – Par – Alla) användes för att vaska fram teman och skapa partsgemensamma dialoggrupper utifrån deltagarnas egna intressen och behov.
    - Utcheckningsrunda där alla deltagare fick möjlighet att komma till tals
- Överenskommelsen arrangerade ett så kallat Stormöte där idéburna och politiker och tjänstepersoner från Borås Stad möts som hade fokus på relationer, dialog och samverkan. Fyra partsgemensamma projekt: *Familjeläger på Sommargården Ekhagen – sommarupplevelse för ensamstående föräldrar och deras barn*; *Mot alla odds från Norrby till Hestra – Vi vill hitta nästa Zlatan på skidor!; Team Life Hack och Klubb Simon – stödgrupper för unga* anhöriga och *Vilka möjligheter för samverkan innebär den nya socialtjänstlagen?* presenterades på ett mjukare sätt i enkla intervjuer i trivsam miljö med efterföljande samtal, allt utan powerpointpresentationer.
- Vi har haft ett sonderande samtal kring konceptet Projektstudio med ansvarig på Borås Stad. Projektstudion möjliggör dialog kring komplexa frågor på tvären med flera förvaltningar inom staden. På grund av intern omorganisering i Borås Stad så lyckades vi inte få till detta inom ramen för förstudien men vi bedömer att det är värt att undersöka till kommande projekt.
- Lärande-workshop för avslutande med projektgruppen där vi gemensamt gick igenom vad vi varit med om och lärt var och en och tillsammans under förstudien.
- SKRs intressentanalys prövades som ett verktyg för att identifiera graden av delaktighet hos olika aktörer.

Arbetspaket 4: Kompetenshöjande aktiviteter

Inom projektgruppen har betydande kompetenshöjning skett genom de utforskande samtal gruppen löpande har hållit.

Tidigt i projektet genomfördes ett kunskapshöjande seminarium om civilsamhället som samhällssektor och de förändrade förutsättningar som de står inför med bland annat förändrad demografi, utmaningar för demokratin, nya inriktningar och prioriteringar kring det offentligas stöd till civilsamhället. Seminariet riktade sig främst till Borås Stads tjänstepersoner och politiker samt Överenskommelsens samråd och ett 50-tal personer från olika förvaltningar och idéburna organisationer deltog.

Som kompetenshöjande aktiviteter valde projektgruppen att testa ett format med att producera informationsfilmer, *Vad är civilsamhället?* respektive *Vad innebär den nya socialtjänstlagen?* Två personer i projektgruppen skrev manus som en professionell skådespelare framförde. Vi anlitade ett lokalt produktionsbolag som filmade i sin studio, syntolkade och textade.

Introducerande föreläsningar om civilsamhället respektive socialtjänstlagen hölls på den utforskande workshopen som grund för dialogerna mellan idéburna och kommunala tjänstepersoner.

I kontakt med andra kommuner och idéburna organisationer har vi fått insyn i fler arbetssätt och även fått dela med oss av våra.

Arbetspaket 5: Analys, summering och förankring

Vi höll en avslutande lärande-workshop med projektgruppen där vi gemensamt gick igenom vad vi varit med om och lärt, var och en och tillsammans under förstudien.

Förstudien har presenterats för Överenskommelsens partsgemensamma samrådsgrupp, samt särskilt med ett antal förvaltningar inom Borås Stad, med preliminära resultat.

Slutfasen av projektet präglades av ett undersökande om en ansökan om genomförandeprojekt är möjlig. Då utlysningsperioden låg under projektperioden, så kom detta att påverka projektets sista veckor. Presentationer för projektparters organisationer samt andra deltagande aktörer kommer därför att ske efter projektets slut.

3 Resultat

Genomförandet i arbetspaketen har motsvarat förväntningarna och planeringen samt bekräftat de teser vi hade och möjliggjort ett utforskande av samverkan som mål och metod.

Dialog och samverkan för framgångsrikt arbete

Ett tydligt resultat från förstudien är projektparterna har blivit stärkta i synen på att samverkan mellan offentlig och idéburen sektor behövs och behöver utvecklas än mer med anledning av omställning till den nya socialtjänstlagen. I kontakt och dialog med många kommuner och offentliga organisationer, idéburna organisationer och högskolor uttrycks en stark vilja och behov kring fortsatt och utvecklad samverkan. Ett antal kommuner och idéburna organisationer samt Västra Götalandsregionen har uttryckt att de vill arbeta vidare tillsammans på temat Omställning till nya socialtjänstlagen i samverkan med civilsamhället och avser att gemensamt skriva en ansökan om ett genomförandeprojekt hos Vinnova/SustainGov.

Genom förstudien har relationerna mellan projektparterna stärkts och fördjupats. Parternas olika perspektiv har tagits till vara och setts som en styrka. Gruppen har klarat att möta frågornas komplexitet och det skav som har uppstått har omhändertagits. Det har skett en progression i gruppens förståelse. Överenskommelsens arbetssätt med samhällsutmaningen i mitten, har varit hjälpsam och konstruktiv, vilket skapat möjlighet att bidra med perspektiv samt att intresse- och målkonflikter har synliggjorts. Vi har kunnat vara orädda i att lyfta svåra och krångliga frågor och tillit har byggts mellan parterna. Även relationerna mellan de offentliga och de idéburna har stärkts med fler kontakter och gemensamt lärande.

Under projektet har vi tagit kontakt med ett stort antal kommuner och andra offentliga organisationer liksom idéburna organisationer samt högskolor mfl. Bland de kommuner som deltagit/visat intresse finns: Borås, Ulricehamn, Vårgårda, Mark, Herrljunga, Tranemo, Svenljunga, Bollebygd, Södertälje, Göteborg, Uddevalla, Eskilstuna, Mölndal, Järfälla. En bredd av idéburna organisationer har deltagit, såsom trossamfund, sociala organisationer, studieförbund, idrottsföreningar och sociala företag. Även högskolor och forskare har visat intresse såsom Högskolan Borås, Science Park Borås och Marie Cederschiölds högskola. Kontakt har även tagits med ett påminnande projekt i Skåne med Coompanion, Region Skåne mfl inom Social Innovation Syd. Samtal och möten har även hållits med andra offentliga organisationer såsom SKR, Socialstyrelsen och Västra Götalandsregionen.

Vi har fått en stärkt bild av att en löpande strukturerad dialog- och samverkansstruktur mellan idéburna organisationer och kommuner är en framgångsfaktor. Projektets utgångspunkt i Överenskommelsen Borås är en nyckel för att utveckla samverkan även i frågan om omställningen till den nya socialtjänstlagen. Att vi sedan 10 år har en dialog- och samverkansplattform med organisering, åtaganden, avsatt personal, arbetssätt och förhållningssätt ger goda förutsättningar att haka på utvecklingsprojekt. Detta arbetssätt har bekräftats och efterfrågats av andra kommuner och idéburna organisationer.

Identifierade teman

Kommunala tjänstepersoner och idéburna representanter identifierade tillsammans på den utforskande workshopen vad som skulle vara möjligt om dessa samhällssektorer samarbetar och åtta teman utkristalliserade sig. Dessa teman är relevanta att ha med i ett fortsatt utvecklingsarbete.

- **Tema: Evidens**

Utifrån att ha identifierat möjligheterna att gemensamt kunna arbeta evidensbaserat på nya arenor och möjligheten att socialtjänst och civilsamhället bidrar med olika perspektiv runt målgrupper, så konstaterades att det finns mycket bra forskning i civilsamhället och att samverkan kan utgöra komplement till myndigheter.

Ett antal hinder identifierades, såsom att socialtjänsten behöver vara mer flexibla, att olika aktörer och organisationer har olika förutsättningar för och olika perspektiv på samverkan

Kunskapsluckor som behöver fyllas är att lära känna varandra och de olika perspektiv det offentliga respektive det idéburna har, förståelse för i vilka lägen evidens är relevant och vilken parts evidens som väger tyngst.

- **Tema: Nå fler**

Möjligheterna att genom samverkan med civilsamhället kunna nå och få fler deltagare i föreningslivet och i aktiviteter för personer med funktionsnedsättning identifierades.

Hinder som behöver hanteras handlar om svårigheter att nå dem som verkligen är i behov av att ex ”komma in i en verksamhet”, om okunskap vad kommuner och föreningar har för aktiviteter, kommunal stelbenthet (måste följa riktlinjer), digitaliseringen är ett hinder för vissa grupper, samverkansmöjligheter (-är inte kända), samt avsaknad av arenor på landsbygd (volontärer).

Kunskapsluckor att jobba med är att skapa kännedom om det som finns lokalt i föreningssammanhang och inom kommunal verksamhet och vilka möjligheter det finns till stöd för anpassningar för olika målgrupper.

- **Tema: Kommunikation och relationer**

Möjligheter som pekades ut var att skapa en regelbunden, långsiktig relation med stabilitet över tid och relationsbyggande nyckelpersoner.

Ett antal hinder identifierades, såsom avsaknad av kontaktytor, samordning, resurser och pengar, otydliga roller, tidspress och låg prioritering, avsaknad av mandat, tydliga vägar in i kommunen och svårigheter att sålla bland information.

Kunskapsluckorna handlar om avsaknad av eller inaktuella kontaktuppgifter och kunskap om varandras verksamheter.

- **Tema: Vem gör det bäst?**

Samverkan mellan kommuner och civilsamhället hade bidragit till att öka tilliten för varandra. Det skulle även innebära att färre människor hade fallit mellan stolarna och ett förbättrat förebyggande arbete exempelvis med att nå målgrupper, förbättrade möjligheter att hjälpa varandra. Civilsamhället väckte frågor om kommuner har förtroende för civilsamhällets kompetens och förmåga och om resursfördelningen. De uttryckte: ”Vi har många idéer och verksamheter!”

Hinder som identifierades är att det saknas en gemensam målbild, frågor kring sekretesshantering, att det idéburna och kommunala behöver mötas mer än som sker samt den organiserade brottsligheten.

Kunskapsluckor finns kring hur man kan arbeta för att skapa gemensamma lägesbilder med förståelse för varandras behov.

- **Tema: Tillgänglighet**

Samverkan mellan kommuner och civilsamhälle kan bidra till att idrotten blir mer tillgänglig för alla och möjlighet att undersöka hur sänka ekonomiska trösklar för familjer, exempelvis genom fonder.

Hinder som identifierades var att målgrupperna är många, brist på anpassad information och anpassade lokaler, bristen på samverkan.

Kunskapsluckor såsom hur man söker bidrag, språk, vem kan göra vad, var finns kompetensen?

- **Tema: Konkreta aktiviteter**

De möjligheter som identifierades i temat var att skapa en volontärbank för att matcha vilja, kunskap och behov, samordning och systematisering av enskilda insatser, sprida goda exempel, bla ”Hitta en kompis”, ”mentorskap”, ”ring en vän”, att gemensamt minska den ofrivilliga ensamheten, att aktivera personer med försörjningsstöd i föreningar. Möjligheter att möta behov av utredningar och uppföljning och att kunna använda Överenskommelsen som ett verktyg att hitta vägar till samverkan.

Hinder för att uppnå detta är brist på samordning, överblick, kontaktytor, avsaknaden av avsatt tid till samverkan, att få politiker med sig,

Kunskapsluckor som identifierades är otillräcklig kunskap om varandra och om målgruppens behov och möjligheter samt individanpassade insatser

- **Tema: Invånares behov**

Samverkan kan skapa möjligheter att identifiera behov och hitta lösning tillsammans – civilsamhälle, kommun, region och fånga behov och önskemål från medborgare och göra rätt saker.

Hinder för detta är att vi förutsätter fel behov, inte skiljer på önskan och behov, att det saknas bra metoder att identifiera utmaningar, medborgarförslag, att det finns en upplevelse av översitteri, frustration att det inte händer något, omständighet inom kommunala organisationen. Föreningsbidrag skulle kunna leda till icke behovsstyrda insatser. Risk att förstärka redan starka röster.

Kunskapsluckorna berör metoder för att identifiera behov, inte bara önskemål, hos alla berörda målgrupper och att kunna se sitt eget ansvar i helheten.

- **Tema: Kommunernas behov för att kunna samverka**

Samverkan mellan idéburna och kommunerna kan möjliggöra att lära känna varandras uppdrag och förutsättningar och leda till ytterligare fler möjligheter att åstadkomma mer kring bla främjande insatser. Kommunerna efterfrågar kunskap om vilka kompetenser som finns i civilsamhället. De lyfte behovet av goda relationer som kan stärka modet och viljan att samarbeta. Det finns synergieffekter i att kombinera medlemsnytta med samhällsnytta och stärka möjligheter att ex söka statliga medel tillsammans.

Hinder och kunskapsluckor som identifierades är att kommunerna vill och tror att de kan lösa frågorna själva, kommunernas bristande tillit till och kunskap om civilsamhället, projektifieringen som gör att insatser avslutas, stuprör inom kommuner, avsaknad av metoder och strukturer för att lyssna på invånare, ekonomi.

- **Behov av ökad kunskap**

Förstudien bekräftar det som många undersökningar visar, att kommuner och andra offentliga organisationer behöver ökad kunskap om civilsamhället som samhällssektor,

dess roller i samhället, bredd, omfattning, mångfald av verksamheter, drivkraft och logiker, ideella och avlönade medarbetare. För framgångsrik dialog och samverkan behövs kunskap om de respektive samhällssektorerna.

Mot denna bakgrund avser Borås Stad att ansöka om att starta en fortbildningskurs inom Borås YH för samverkan mellan idéburen och offentlig sektor.

Att arbeta delregionalt

Projektet hade ett uppdrag att undersöka möjligheterna att arbeta över kommungränser inom Sjuhärad, vilket inte har varit alldeles enkelt. Utifrån ett kommunalt perspektiv har kommunalförbundets medverkan bidragit med en delregional struktur och kontakter. Behoven är liknande i respektive kommun men de lokala förutsättningarna skiljer sig åt, vilket påverkar hur kommunerna arbetar med frågan. De idéburna bryr sig inte om kommungränserna, men kommunerna har utifrån bidragsreglernas utformning påverkan på föreningarna beroende på var föreningarna har sitt säte. Projektet har uppmärksammat och förstärkt behovet av en mångfald av relationer mellan kommuner och de idéburna med olika formaliseringsgrad. Hur systemen för föreningsbidrag kan kopplas behöver undersökas vidare då det finns risker att nuvarande regler och bestämmelser kan utgöra hinder. De deltagande idéburna organisationerna har både varit väldigt lokalt verkande föreningar som ej har intresse göra verksamhet över kommungräns, organisationer som redan gör verksamhet över kommungräns eller intresserad av att göra det samt nationella organisationer som inte är etablerade i någon Sjuhäradskommunen men utifrån ämnet fick reda på projektet och undrade över möjligheten att etablera sig. Det finns fortsatt intressanta aspekter att utforska hur korsande av kommungränser påverkar villkoren för de idéburna organisationerna. Klart är att det ställer större krav gällande relationskapande med fler förvaltningar samt ökad förståelse för kommunal byråkatri och navigering i att det skiljer sig stort mellan kommuner.

Initiativ med anledning av förstudien

Med anledning av förstudien har initiativ till utveckling av samverkan med civilsamhället inom Överenskommelsen har tagits internt i Borås Stad, såsom SSPF/SIG-samordnarna som önskar stärka samverkan med idéburna organisationer kring sina målgrupper. Frågan om samverkan med civilsamhället kring det utökade aktivitetskravet för personer i försörjningsstöd har lyfts både av idéburna och av Borås Stad under projektet och ett partsgemensamt arbete har påbörjats för detta. Flera likheter i behov och arbetssätt har identifierats och kommer att omhändertas.

Intressentanalys som verktyg

Vi prövade SKRs intressentanalys och fann den användbar på flera sätt. En del idéburna organisationer hade svårt att förstå sin roll i både projektet och ämnet och där visade sig intressentanalysen vara ett bra verktyg för att öppna upp för reflektion. Då den sätter aktören på en tydlig trappa av önskat deltagande kunde de idéburna organisationerna

sätta sig själva i relation till om det som är intresse för dem är att endast ha kännedom, att bidra med egna erfarenheter och viktig kunskap, aktivt vara informerade eller vara en medskapande partner som önskade delta i utforskande och utvecklande. Det synliggjorde även om det som var intresse var att marknadsföra och uppmärksamma befintligt socialt arbete för kommunal part eller om det fanns egna fält av outforskade frågor de vill kroka arm för att hitta fler svar. Med hjälp av intressentanalysen synliggjordes att även ett flertal kommuner önskar hög grad av gemensamt utforskande och utvecklande. Verktyget kan vara värdefullt för kommande arbete då den går att anpassa för både större och mindre processer och oavsett ämne och konkretiserar var man befinner sig på samverkanstrappan.

Film som kompetenshöjande aktivitet

Val av inspelat rörligt material var baserat på det stora intresset för temat och en önskan om att tillgängliggöra för en bredare målgrupp, än vad ett en-gångstillfälle med föreläsare hade möjliggjort. Att fokus valdes även på vad civilsamhället är baserades på workshopens stora efterfrågan på ökad förståelse av vad som egentligen menas med civilsamhället. Målsättningen var att ha en varm och berättande ton, vilket användande av professionell skådespelare möjliggjorde. Det är ett komplement till textbaserade källor och breddar därmed vilka som kan ta till sig materialet. Det blev en intressant krock i logiker utifrån att projektet präglades av ett sammanhang av akademisk och byråkratisk kontext men samtidigt process och snabbrörligt, vilket skiljer sig från den kulturella kontext där skådespelaren arbetar med en fast text med fokus på att nå ut till mottagaren. Det gav intressanta läranden och bidrog till pedagogisk reflektion om både att skapa informationsmaterial samt nå ut till olika typer av målgrupper.

Kommunikation, presentationer mm

Med anledning av förstudien har vi blivit ombedda att presentera projektet i flera sammanhang. Föredrag har hållits för ett nätverk med Överenskommelser eller liknande strukturer i Västra Götalandsregionen, kommuners och idéburna i Västra Götaland. SKR har skrivit en artikel om Överenskommelsen Borås och förstudien som publiceras efter projekttiden. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har genomfört intervju med Borås Stad om möjligheter och hinder för idéburna inom vård och omsorg. I intervjun deltog koncerninköp, Individ- och omsorgsförvaltningen, Vård- och äldreförvaltningen tillsammans med projektledaren. Borås Stad har även fått inbjudan att delta i Upphandlingsmyndighetens samråd om arbetet med ett förslag till lag om idéburet offentligt partnerskap (IOP).

4 Slutsatser och lärdomar

Förstudien har bidragit till en stärkt bild av behovet av samverkan mellan kommuner och idéburna organisationer för att framgångsrikt uppnå syftena med den nya socialtjänstlagen. Projektets parter samt merparten av de kommuner och idéburna organisationer som deltagit delar synen att samverkan ger positiva effekter och behöver stärkas och utvecklas.

Struktur och systematik för dialog och samverkan

En robust och långsiktig grundstruktur för dialog och samverkan mellan kommun och civilsamhälle, påminnande om Överenskommelsen i Borås tycks vara en framgångsfaktor även för att jobba med omställningen till den nya socialtjänstlagen. Detta lyfts av många av de kommuner och idéburna organisationer som vi mött under förstudien. Initiativet till att ansöka om en förstudie kommer ur Överenskommelsens partsgemensamma samrådsgrupp.

Förstudien har genomförts partsgemensamt i och med att både idéburna organisationer och kommuner har deltagit. Parterna har kunnat bidra var för sig och tillsammans. Likaså har utvecklingsarbete gjorts var för sig och partsgemensamt. Detta har varit avgörande för resultaten.

Kunskap om civilsamhället

Förstudien visar att kommuner och andra offentliga organisationer efterfrågar kunskap om civilsamhället som samhällssektor, om dess verksamheter, kompetenser, omfattning, bredd och djup, om ideella och avlönade medarbetare, liksom om sektorns roller i samhället, logik och drivkrafter. Detta krävs för en relevant, konstruktiv och framgångsrik dialog och samverkan ska kunna åstadkommas.

Samverkan är en kompetens

Förstudien har förtydligat bilden av behovet av att se samverkan som en egen kompetens. Kommuner uttrycker behov av att stärka kompetensen hos tjänstepersoner men även stärka organisatoriskt för att öka mottagarkapaciteten och förmågan att leda och delta i samverkansprocesser. Även idéburna organisationer behöver få möjlighet att öka samverkanskompetensen. Förmåga att arbeta process- och dialoginriktat med medskapande arbetssätt och metoder, praktiska samverkansformer är avgörande för god dialog och samverkan och efterfrågas.

Evidens - Vem gör det bäst?

Förstudie visar att en fråga som kan vara avgörande är den om evidensbaserade arbetssätt och hur idéburna organisationers metoder och arbetssätt kan kvalitetssäkras. Civilsamhället arbetar med många olika aktiveter, insatser, metoder etc och innoverar ständigt nya. Dessa skulle kunna komma fler till nytta om det offentliga kan känna sig trygga i bedömningar av deras nytta. En del är beforskade och beprövad erfarenhet men

inte alla. Här ser vi att vägar fram kan vara samarbeten med FoU i ett sjuhäradsperpektiv. Att ge i uppdrag att pröva ett antal metoder och arbetssätt. Våra invånare riskerar att inte få ta del av insatser och aktiviteter, även om dessa skulle vara bra, för att kommunerna inte har möjlighet att bedöma dem.

Förståelse för den nya socialtjänstlagen – vad avses?

Förstudien har identifierat att det finns olika bilder av vad som är socialtjänst och vad den nya lagen innebär och omfattar. I projektgruppen har sakkunniga bidragit och i sökandet efter svar på vad som är socialtjänst, vilka som kan utöva etc, så har Boråsregionens representant i projektgruppen varit behjälplig i att bland annat förtydliga genom uppdelningen Förebyggande arbete; Socialt arbete; Utföra socialtjänst.

Idéburna organisationer är sällan utförare av socialtjänst men intresset för förebyggande och socialt arbete är enormt. Huruvida man driver förebyggande eller socialt arbete påverkar vilken del av kommunens organisation som de idéburna har kontakt med och kommunernas val av organisering påverkar också de idéburna. Detta kan påverka relationen och kommunerna behöver utveckla sin medvetenhet med intern förståelse och arbetssätt för att stärka sin roll som attraktiv samverkanspartner.

Individ – grupp – organisation – kommun

Dialog och samverkan mellan kommuner och civilsamhället sker ofta på en organisatorisk nivå och hanterar övergripande frågor. Socialtjänstlagen har ett individperspektiv, vilket ställer krav på att former för samverkan kan tillgodo se detta. Relationerna behöver ske på flera nivåer och kunna hantera både övergripande och konkreta frågor på organisatorisk nivå, målgruppsnivå och individnivå. Under förstudien har frågor om metoder och arbetssätt för att ta fram gemensamma kunskapsbilder, nulägesanalyser, målgruppsbedömningar lyfts.

Behovet av samverkan kring individärenden har uppmärksammats och att stöd för detta behöver tas fram. Hur kommuner hittar de mest lämpade idéburna organisationerna, hur skapar man konkret samarbete och hur personuppgifter behöver hanteras är några av de frågor som har identifierats.

Etablering av civilsamhällesorganisationer

Ett antal nationella verksamma idéburna organisationer visade intresse för förstudien. I och med detta identifierades avsaknaden av arbetssätt, rutiner och strukturer för etablering av civilsamhällesorganisationer som inte redan finns lokalt eller delregionalt.

Idéburnas organisering

Civilsamhället är en samhällssektor med stor mångfald i arbete, förutsättningar och organisering. Vissa organisationer behöver utveckla eller stärka arbetssätt, rutiner och strukturer för att kunna arbeta i sina olika organisationsnivåer: lokalt, delregional, regionalt, nationellt och internationellt. Detta för att kunna möjliggöra att växla upp kunskaper, arbetssätt och metoder, etc när så behövs lokalt.

Avslutningsvis

Vid incheckningen vid projektgruppens avslutande lärande-workshopen ställde vi oss frågan: *Vad har berört eller överraskat dig mest under vårens arbete?* Några av reflektionerna:

Berättelserna på stormötet och den utforskande workshopen.

Idéer och förslag från de idéburna där de tydligt beskriver att det finns mycket kompetens.

Den utforskande workshopen att träffa civilsamhället.

Det stora engagemanget från kommunala aktörer till de idéburna organisationerna.

Att det är svårt att veta hur exakt vi kan gå vidare med krav utifrån nya SoL, det finns ett famlande.

Hur många idéburna aktörer som har tydliga skarpa förslag för sin verksamhet som gynnar SoLs målgrupper.

Hur svårjobbat ämnet SoL är ut ett idéburet perspektiv.

Att tillit till socialtjänsten inte blev den ”stora” frågan.

Projektgruppens öppenhet, nyfikenhet och engagemang, generositet.

5 Bilagor och länkar

Länk till Överenskommelsen Borås: Överenskommelsen - Borås Stad

Bilaga 1. Inbjudan till workshop Omställning till den nya socialtjänstlagen i samverkan med civilsamhället.

Hur påverkar den nya socialtjänstlagen samverkan mellan kommuner och civilsamhällets idéburna organisationer?

Du är välkommen på en medskapande workshop där vi tillsammans undersöker möjligheter och hinder. Lagen betonar förebyggande, jämlika och tillgängliga insatser och vikten av samverkan med andra aktörer, däribland civilsamhället. Vi kommer att reflektera kring:

- Vad vore möjligt om kommuner och civilsamhälle samverkar inom ramen för den nya socialtjänstlagen?
- Vad behöver vi veta om varandra för att utveckla hållbar samverkan? Vad behöver civilsamhället veta om den nya socialtjänstlagen? Vad behöver kommunerna veta om civilsamhället?

Tid: Måndag 23 mars kl. 13.00-16.00
Plats: Aulan på Borås folkhögskola, Solvarvsgatan 4, Borås Stad

Gör din anmälan här

Vi som bjuder in till workshopen driver projektet *Omställning till nya socialtjänstlagen i samverkan med civilsamhället*. Projektet syftar till att undersöka och utveckla möjligheterna till samverkan mellan kommuner och civilsamhällets organisationer för en god socialtjänst för våra medborgare.

Ni som får inbjudan är tjänstepersoner i Sjuhäradskommunerna och idéburna organisationer med kompetens och erfarenhet inom socialt arbete. Er medverkan är viktig!

Vi gästas av Maja Hagström, SKR, Patrik Schröder, Fremia och Marie-Anne Karlsson, Socialstyrelsen. Inför mötet skickas information ut om den nya socialtjänstlagen och om civilsamhället som samhällsaktör.

Workshopen är kostnadsfri och vi bjuder på fika.

Har du frågor och funderingar om workshopen eller projektet, hör av dig till: lisa.jo.jonsson@boras.se

Projektet finansieras via SustainGov – en del av innovationssatsningen Impact Innovation som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas.

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

BORÅS STAD

SOCIAL EKONOMI Sjuhärad

ÖVERENSKOMMELSEN